

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „AGREGAT” Societate pe Acțiuni împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Tatiana Catan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-7/24

NR. PIGD 2-22168442-01-2rac-12012024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Determinarea eronată de către instanța ierarhic inferioară a cuantumului prejudiciului moral încasat în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. S.Cușnir
Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Secieru, V. Cotorobai, M. Anton,

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 noiembrie 2022, Î.M. „AGREGAT” S.A. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Tatiana Catan, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a drepturilor întreprinderii, prevăzute de art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 1 din Protocol Adițional nr. 1 la CEDO, cauzată prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, nr. 3rh-16/20, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, pentru perioada de neexecutare a hotărârii menționate.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la 17 mai 2007 Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Emmanuil Grinshpun cu privire la obligarea eliberării trecerii pentru accesul pompierilor între blocurile locative și demolarea construcției neautorizate. Iar la 23 aprilie 2008 Emmanuil Grinshpun a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției autorizare și disciplină în construcții cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului nr. xxxxx lit. xxxxx, terasa lit. xxxxx și compensarea cheltuielilor de judecată. Prin hotărârea din 22 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea formulată de Emmanuil Grinshpun și s-a constatat nesoluționarea în termen a cererii înaintate de Emmanuil Grinshpun împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției autorizare și disciplină.

3. Drept urmare a depunerii cererilor de revizuire la 07 iulie 2008 de către Primăria mun. Chișinău și la 14 octombrie 2008 de către Î.M. „AGREGAT” S.A. împotriva hotărârii din 22 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin încheierea din 30 octombrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, în rezultatul admiterii acestora, s-a casat hotărârea enunțată, cauza fiind reținută spre examinare.

4. Prin încheierea din 15 iunie 2007 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, s-au conexas pentru examinare într-o procedură unică sub nr. 2-2703/2007, cauzele civile la cererea de chemare în judecată depusă de

Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la încetarea construcției blocului locativ cu 17 niveluri și la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 din mun. Chișinău împotriva lui Emmanuil Grinshpun cu privire la obligarea de a elibera trecerea pentru accesul pompierilor între blocurile locative, demolarea construcției neautorizate. Iar prin încheierea din 05 noiembrie 2008 a Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău, cauzele civile enunțate s-au conexasă cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului nr. xxxxx lit. „xxxxx”, terasa lit. xxxxx și compensarea cheltuielilor de judecată.

5. Prin hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea formulată de Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 din mun. Chișinău, fiind obligat Emmanuil Grinshpun să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor și demolarea construcției neautorizate cu demolarea anexei la apartament, edificată neautorizat în trei niveluri. S-a respins acțiunea înaintată de Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la încetarea construcției blocului locativ. S-a respins acțiunea lui Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului. Prin decizia din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, corectată prin încheierea din 31 martie 2010 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul lui Emmanuil Grinshpun.

6. Prin încheierea din 30 septembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la schimbarea modului de executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău, fiind obligată să execute documentul executoriu nr. 3-1420/09 din 22 ianuarie 2009 și să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor prin demolarea construcției neautorizate, cu demolarea anexei apartamentului, edificată neautorizat în trei niveluri. Prin decizia din 24 decembrie 2010 a Curții Supreme de Justiție, drept urmare a admiterii recursului formulat de Emmanuil Grinshpun, s-a casat încheierea din 30 septembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre judecare în Curtea de Apel Chișinău. Prin încheierea din 31 martie 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la schimbarea modului de executare a hotărârii. S-a obligat Î.M. „AGREGAT” S.A. să execute documentul executoriu nr. 3-1420/09, emis la 22 ianuarie 2009, prin eliberarea trecerii pentru accesul pompierilor prin demolarea construcției neautorizate cu demolarea anexei apartamentului nr. 3 din casa edificată neautorizat în trei niveluri, conform proiectului prezentat de creditor nr. 09/10-1. Prin decizia din 14 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de Emmanuil Grinshpun,

reprezentat de avocatul Pavel Zamfir și s-a menținut încheierea din 31 martie 2011 a Curții de Apel Chișinău.

7. Prin încheierea din 02 decembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la explicarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, fiind explicat că la executarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, Emmanuil Grinshpun s-a obligat să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor și demolarea construcției neautorizate, cu demolarea anexei apartamentului, edificată neautorizat în trei niveluri, deoarece statutul construcției neautorizate nu s-a schimbat. Prin decizia din 23 mai 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Emmanuil Grinshpun, reprezentat de avocatul Pavel Zamfir și s-a casat încheierea din 02 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

8. Prin încheierea din 08 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la explicarea modului de executare a documentului executoriu nr. 3- 1420/09 din 22 ianuarie 2009, emis de Curtea de Apel Chișinău. Prin încheierea din 24 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza, împotriva deciziei din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție. Prin încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea de revizuire declarată de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza și s-a casat decizia din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție și reținută cauza pentru judecarea recursului declarat de Emmanuil Grinshpun împotriva hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău.

9. Prin decizia din 02 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Emmanuil Grinshpun și s-a casat hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

10. De asemenea, reclamantul a afirmat că la 24 decembrie 2019 și la 06 martie 2020, Agentul guvernamental, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, a înaintat cerere de revizuire împotriva încheierii din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, recunoașterea expresă a încălcării dreptului companiei reclamante garantat de art. 6 § 1 din Convenție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, casarea încheierii din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție și a deciziei din 02 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, cu menținerea deciziei din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, acordarea unei satisfacții echitabile în beneficiul companiei reclamante pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție în cuantum de 2 000 de euro în calitate de despăgubire pentru orice tip de prejudiciu moral și/sau

material, inclusiv costuri și cheltuieli de judecată de reprezentare în fața Curții.

11. Prin încheierea nr. 3rh-16/20 din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental și s-a constatat violarea drepturilor Î.M. „AGREGAT” S.A. garantate de articolul 6 § 1 din CEDO și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO. S-a casat încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție privind admiterea cererii de revizuire depusă de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza. S-a casat decizia din 02 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție de admitere a recursului declarat de Emmanuil Grinshpun cu casarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău. S-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire din 25 iunie 2015 depusă de Ilya Karbachevskiy împotriva deciziei din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție.

12. Cu referire la comunicatul CtEDO prezentat de Agentul guvernamental și reținut de Curtea Supremă de Justiție, a indicat că măsura de demolare a construcției neautorizate s-a dispus în mod irevocabil prin hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție, revigorată prin decizia din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, nr. 3rh-16/20.

13. Reclamantul în privința constatării încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a declarat că instanța de judecată urmează să rețină că, prin hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, Emmanuil Grinshpun a fost obligat de a elibera trecerea pentru accesul pompierilor prin demolarea anexei apartamentului, edificată neautorizat în trei niveluri. Hotărârea nominalizată a fost înaintată spre executare executorului judecătoresc Tatiana Catan, iar în temeiul încheierii nr.129-687/13 din 14 mai 2013 a fost intentată procedura de executare. Începând cu data de 14 mai 2013 a intervenit obligația pozitivă a statului de a executa o hotărâre judecătorească definitivă și executorie.

14. Prin prisma jurisprudenței CtEDO, la examinarea unor astfel de cereri, se ține cont de anumite criterii: complexitatea cauzei, comportamentul părților și miza (interesul) pentru reclamant. În sensul Legii nr. 87/2011, urmează a fi determinate cele trei etape de apreciere a circumstanțelor cauzei și anume: identificarea obiectului pretențiilor - obiectul pretenției constituie constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, neexecutată și încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului cauzat prin această neexecutare; identificarea perioadei de referință - perioada care urmează a fi luată în considerare, potrivit legislației Republicii Moldova începe la data la care a solicitat oficial executarea hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa (*dies a quo*). Intentarea

procedurii de executare silită a hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău s-a realizat prin încheierea executorului judecătoresc Tatiana Catan de intentare a procedurii de executare nr.129-687/13 din 14 mai 2013. Respectiv, începând cu data de 14 mai 2013, această hotărâre judecătorească rămâne neexecutată; aprecierea necesității și, dacă este cazul, a cuantumului satisfacțiilor echitabile, prin prezenta cerere s-a solicitat acordarea unei compensații echitabile minime în raport cu compensațiile acordate în cauze similare împotriva RM de către Curtea Europeană (de la 600 EUR/an). Atunci când se constată o neexecutare continuă, termenul nerezonabil se va aprecia de la data nașterii obligației de executare și până la ziua adoptării hotărârii cu o eventuală constatare a violării/neviolării dreptului declarat de art. 6 § 1 din CEDO. La caz neexecutarea hotărârii în mod evident a compromis orice așteptare legitimă a societății reclamante de a se bucura de efectul executării unui act judecătoresc definitiv contrar art. 6 din CEDO. În opinia reclamantului, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești definitive. În consecință nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referă la eliberarea accesului trecerii pompierilor la blocul său locativ și intrinsec eliberarea unei părți a terenului proprietatea sa privată ocupată abuziv de construcția, demolarea căreia s-a dispus. Având în vedere perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația executării, precum și miza (interesul), cerința cu privire la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevăzută de legislația internă, articolul 6 §1 din Convenție și art. 1 Primul Protocol la Convenție nu a fost respectată, împrejurări ce atestă constatarea acestei încălcări.

15. Începând cu data de 14 mai 2013 (intentarea procedurii de executare silită), această hotărâre judecătorească rămâne neexecutată, deși neexecutarea acestei hotărâri de demolare a construcției neautorizate creează riscul pentru viața și siguranța locatarilor din blocul din acea zonă, făcând imposibilă trecerea pompierilor sau a altor servicii publice de asigurare a ordinii publice, încălcă dreptul fundamental de proprietate, care deja de mai mult de 13 ani este privat de proprietate în rezultatul ocupării abuzive a unei porțiuni din teren prin construcția edificată neautorizat și supusă demolării. Deși prin adoptarea normelor naționale și aderarea la Convenție, statul și-a asumat obligația de a asigura un sistem judiciar în așa fel încât să răspundă tuturor exigențelor acestor norme, inclusiv de a executa o hotărâre judecătorească într-un termen rezonabil, dincolo de dificultățile generate de diverși factori ce ar putea întârzia procedurile judiciare, totuși această obligație pozitivă impusă de CEDO rămâne până în prezent una iluzorie în raport cu societatea reclamantă. Încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2009, pronunțată în

favoarea sa, este demonstrată incontestabil, rămânând până în prezent una iluzorie și neexecutată.

16. În privința mărimii satisfacției echitabile (prejudiciului moral) cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii, reclamantul a menționat că unul dintre criteriile orientative este cel al echității care se exprimă prin faptul că îndemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare, conform jurisprudenței CtEDO în cazurile de neexecutare, mărimea compensației pentru prejudiciul moral este de aproximativ de 600 de euro pentru 12 luni de întârziere (300 de euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere). Hotărârea Curții de Apel Chișinău prin care s-a dispus demolarea construcției edificată neautorizat, inclusiv cu încălcarea dreptului de proprietate a societății reclamante, a fost pronunțată la 22 ianuarie 2009 și rămâne în continuare neexecutată. Din data punerii în executare 14 mai 2013, au trecut mai mult de 9 ani până la data adresării în instanța de judecată, perioadă în care această hotărâre rămâne neexecutată. Raportat la jurisprudența CtEDO pe cauzele naționale, reclamantul are dreptul la o compensație minimă în mărime de 6 000 de euro. În sensul normelor invocate raportate la circumstanțele obiective ale cauzei, pentru neexecutarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău (definitivă și executorie din data emiterii), pronunțată în favoarea sa, reclamantul a considerat ca fiind justificată și echitabilă acordarea unei compensații efective (prejudiciu moral) în mărime de 100 000 de lei pentru perioada 14 mai 2013 (data intentării procedurii de executare silită) și până la 01 noiembrie 2022. CtEDO cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea CEDO să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze comparabile (hotărârea Ciorap nr. 2 contra Moldovei, 2010).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 11 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. „AGREGAT” S.A. împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Tatiana Catan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral.

18. În motivarea soluției, prima instanță a reținut că organul de executare, în seama căruia a fost pusă sarcina executării hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, au fost întreprinse toate măsurile în vederea executării acesteia într-un termen rezonabil, care însă nu s-au soldat cu succes din cauza unor circumstanțe ce nu-i sunt imputabile executorului judecătoresc, care în exercitarea atribuțiilor de serviciu este exponentul puterii de stat.

19. Instanța a conchis asupra netemeinicii cerinței reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral, aceasta urmând a fi respinsă, or, este accesorie cerinței de constatare a încălcării drepturilor, care a fost respinsă și ca urmare reclamantului nu-i poate fi adjudecată o sumă bănească cu titlu de prejudiciu moral.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

20. La 12 aprilie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.119), Î.M. „AGREGAT” S.A., reprezentată de avocatul Oleg Tănase, a declarat apel împotriva hotărârii din 11 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

21. Prin decizia din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de avocatul Oleg Tănase, în numele și interesele Î.M. „AGREGAT” S.A. și s-a casat hotărârea din 11 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Î.M. „AGREGAT” S.A. S-a constatat încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău în raport cu creditorul Î.M. „AGREGAT” S.A. S-a dispus repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în folosul Î.M. „AGREGAT” S.A. echivalentul bănesc al prejudiciului moral în cuantum de 100 000 de lei.

22. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că rezultând din perioada de neexecutare a hotărârii judecătorești, 14 mai 2013 (data când a fost pusă în executare hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău), instanța de apel a conchis că cerința cu privire la executarea în termeni rezonabili a hotărârii judecătorești, prevăzută de legea națională și articolul 6 § 1 din Convenție, nu a fost respectată, aspect care generează constatarea acestei încălcări și pentru perioada dată.

23. Cu referire la prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87/2011, art.2036 alin.(1), (2) art. 2037 alin. (1) din Codul civil, instanța de apel a notat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Prin acțiunea depusă apelantul Î.M. „AGREGAT” S.A. a solicitat încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. La 12 ianuarie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

25. În motivarea recursului, recurentul a invocat prin prisma art. 432 alin. (1) alin. (2) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă că decizia instanței de apel este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor și prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție. Decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă casării cu menținerea hotărârii instanței de fond, motivând că este nefondată, emisă cu interpretarea eronată a prevederilor legale în special a celor se ce referă la suspendarea executării în coraport cu circumstanțele concrete ale cauzei.

26. Cu referire la fondul acțiunii, recurentul a subliniat că practica judiciară națională denotă că statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se întreprinde printr-o lege specială, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 (Legea nr. 87/2011). Cu trimitere la prevederile art.2 alin. (1), art.1 alin.(1), (2) din Legea nr.87/2011, precum și conform jurisprudenței Curții Europene, conform căreia art. 6 din Convenție garantează oricărei persoane dreptul de acces la justiție, care are drept consecință dreptul la executarea hotărârilor judecătorești definitive, a notat că acest drept nu poate obliga un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, oricare ar fi ea și oricare ar fi circumstanțele; în schimb, statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin. Respectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente. Astfel, a indicat la o superficialitate din partea instanței de apel în elucidarea pertinentă a raportului motivat prezentat de către executorul judecătoresc.

27. Pretențiile se caracterizează prin conținut specific, în funcție de obiectul probațiunii, subiecții procesuali, termenul de examinare, sarcina probațiunii (sarcina probațiunii de lipsă a încălcării dreptului, sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material, etc.), inclusiv soluțiile deduse din jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului. Toate cauzele intentate în temeiul Legii nr.87/2011, urmează să parcurgă trei etape de apreciere: identificarea în substanță a obiectului pretențiilor; identificarea perioadei de referință; aprecierea necesității și, dacă este cazul, a quantumului satisfacțiilor echitabile. Prin prisma jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, aprecierea termenului rezonabil de

executare urmează a fi făcut după anumite criterii de apreciere, cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților, și miza (interesul) pentru reclamant.

28. Recurentul cu referire la raportul prezentat de către executorul judecătoresc, reiterând, în esență, circumstanțele redată în acesta, în situația în care potrivit Legii nr. 87/2011, este elucidată rezonabilitatea și pertinenta măsurilor întreprinse de către executor, a considerat ca inadecvată concluzia instanței privind culpa exclusivă a executorului, în ceea ce vizează neexecutarea titlului executoriu, în situația în care însuși creditorul nu susține măsurile coercitive aplicate de către executor.

29. Citând prevederile art. 2 alin.(6), art.4 alin.(1), art.5 alin.(1) din Legea nr.87/2011, atestă că durează executarea hotărârii sus-menționate nu din vina executorului judecătoresc, care a întreprins toate măsurile legale în vederea executării acesteia, însă sunt prezenți factori obiectivi care influențează executarea hotărârii judecătorești, executarea fiind practic suspendată pe toată perioada invocată de către intimat. Autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești a întreprins toate măsurile care puteau fi în mod rațional luate pentru executarea documentului executoriu vizat, iar poziția instanței necesită a fi rectificată. Nu se poate vorbi despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu nominalizat, în condițiile în care nemijlocit creditorul/intimatul nu a dat dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului în beneficiul său, doar pasiv a așteptat executarea. Responsabilitatea statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executori judecătorești), dar nu a se substitui debitorului și respectiv, de a achita sumele adjudecate în hotărârea judecătorească.

30. De asemenea, a subliniat că în materia drepturilor omului, potrivit jurisprudenței Curții Europene, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie prin sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant. Drept urmare, instanța de judecată nu trebuie să-și formeze o idee preconcepută conform căreia orice acțiune privind presupusa încălcare a unui termen rezonabil implică în mod obligatoriu admiterea acțiunii și în consecință, compensarea presupusului prejudiciu suferit. Este necesar de stabilit prin probe pertinente și concludente dacă a existat în mod veridic un prejudiciu.

31. La 26 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și intervenientului accesoriu copiile recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi,

posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizele de recepție, anexate la materialele dosarului (Vol.II, f.d.16-18).

32. La 13 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.19), Î.M. „AGREGAT” S.A. a depus referință la cererea de recurs, solicitând declararea recursului inadmisibil cu menținerea deciziei instanței de apel și încasarea costurilor și a cheltuielilor de judecată.

33. La 03 iunie 2024 intervenientul accesoriu executorul judecătoresc Tatiana Catan a depus referință la cererea de recurs, motivând că pe parcursul aflării la executare a documentului executoriu, executarea acestuia a fost suspendată, fiind suspendată în continuare.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

35. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

36. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

37. Art. 440 din Codul de procedură civilă

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

38. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.”

39. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

40. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

41. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

42. Art. 2 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 (Legea nr. 87/2011):

„(1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

(4) Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

(6) Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

(7) Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

43. Art. 4 din Legea nr. 87/2011:

„(1) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

(4) Cererea de chemare în judecată se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa.

(5) Categoriile de litigii menționate se examinează în instanță de judecată în conformitate cu normele legislației procesuale civile, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.”

44. Art. 5 din Legea nr. 87/2011:

„(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.”

45. Art. 2036 din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.”

46. Art. 2037 din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 19 octombrie 2023. Copiei deciziei motivată a instanței de apel a fost expediată către participanții la proces la 08 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.248). Astfel, recursul este în termen.

48. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității deciziei contestate, iar intimatul și intervenientul accesoriu au prezentat referințe la cererea de recurs.

49. Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând recursul admisibil, urmează a-l admite cu modificarea deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral cu diminuarea acestuia, iar în rest menține decizia instanței de apel, din motivele ce succed.

50. Reiterând esența litigiului, instanța de recurs relevă că obiectul acestuia vizează constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești cu încasarea prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, inițiat la cererea de chemare în judecată depusă la 16 noiembrie 2022 de către Î.M. „AGREGAT” S.A. împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin prisma Legii nr. 87/2011.

51. În vederea examinării juste a pretențiilor ce decurg din Legea nr. 87, pe lângă respectarea strictă a cadrului procedural impus de dispozițiile Codului de Procedură Civilă și a legii enunțate, este necesară și cunoașterea, în special de către instanțele judecătorești a jurisprudenței constante CtEDO, prin care s-au definitivat principii după care se examinează astfel de pretenții, existând anumite particularități de soluționare, care, la fel, se iau în considerare. Examinarea corectă a acestor pretenții, legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, depinde și de pregătirea acestora. Aceste pretenții se caracterizează prin conținut specific, în funcție de obiectul probațiunii, subiecții procesuali, termenul de examinare, sarcina probațiunii, inclusiv soluțiile deduse din jurisprudența CtEDO. Litigiile date includ: identificarea în substanță a obiectului pretențiilor; identificarea perioadei de referință; aprecierea necesității și, dacă e cazul, a cuantumului satisfacțiilor echitabile.

52. În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că CtEDO în jurisprudența sa a relevat că dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 6 § 1 din Convenție, ar fi iluzoriu dacă sistemul juridic intern al unui

stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă în detrimentul uneia dintre părți. Prin urmare, executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate de orice instanță trebuie considerată parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea, printre altele, *Hornsby împotriva Greciei*, 19 martie 1997, §§ 40 și următoarele, Rapoarte 1997-II, și *Metaxas împotriva Greciei*, nr. 8415/02, § 25, 27 mai 2004). Curtea a subliniat în cauzele civile privind durata procedurilor că procedura de executare silită reprezintă a doua etapă a procedurii și că dreptul invocat nu devine efectiv decât în momentul executării (a se vedea, printre alte autorități, *Di Pede împotriva Italiei* și *Zappia împotriva Italiei*, 26 septembrie 1996, §§ 22, 24 și 26 și, respectiv, §§ 18, 20 și 22, Rapoarte 1996-IV, și, *mutatis mutandis*, *Silva Pontes împotriva Portugaliei*, 23 martie 1994, § 33, Seria A nr. 286-A). Curtea a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr.1 la Convenție în jurisprudența sa constantă referitoare la aspecte similare celor care fac obiectul prezentei cauze (a se vedea, inter alia, *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, CEDO 2004-III (extrase), *Botezatu v. Republica Moldova*, nr. 17899/08, 14 aprilie 2015, *Cooperativa Agricola Slobozia-Hanesei v. Moldova*, nr. 39745/02, 3 aprilie 2007, și *Cristea v. Republica Moldova*, nr. 35098/12, 12 februarie 2019).) Imposibilitatea unui creditor de a executa o hotărâre integral și într-un termen rezonabil constituie o încălcare a „dreptului de acces la justiție” consacrat în Articolul 6 § 1 din Convenție, precum și a dreptului la respectarea proprietății, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 (*Prodan v. Republica Moldova*, nr. 49806/99, §§ 56 și 62, CEDO 2004-III (extrase) *Ichim v. Republica Moldova*, nr. 50886/08, § 31).

53. Curtea a reiterat poziția sa constantă, potrivit căreia executarea hotărârii naționale rămâne cea mai adecvată formă de reparație pentru încălcările Convenției similare celor constatate în prezenta cauză (*Gerasimov și alții v. Rusia*, nr. 29920/05 și altele 10, § 198, 1 iulie 2014). Prin urmare, ea constată că Statul reclamat trebuie să asigure în cel mai scurt timp executarea, prin mijloace adecvate, a hotărârii inițiale adoptate în favoarea reclamantului.

54. La caz, conform circumstanțelor de fapt reținute de instanța ierarhic inferioară, se profilează că, la 17 mai 2007 Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Emmanuil Grinshpun cu privire la obligarea eliberării trecerii pentru accesul pompierilor între blocurile locative și demolarea construcției neautorizate. Iar la 23 aprilie 2008 Emmanuil Grinshpun a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției autorizare și disciplină în construcții cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului nr. 3 lit. „V1”, terasa lit. „v”, „v1”, „v2” și compensarea cheltuielilor de judecată.

55. Prin hotărârea din 22 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea formulată de Emmanuil Grinshpun și s-a constatat nesoluționarea în termen a cererii înaintate de Emmanuil Grinshpun împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției autorizare și disciplină. Iar prin încheierea din 30 octombrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, drept urmare a admiterii cererilor de revizuire depuse la 07 iulie 2008 de către Primăria mun. Chișinău și la 14 octombrie 2008 de către Î.M. „AGREGAT” S.A. împotriva hotărârii din 22 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea enunțată s-a casat, cauza fiind reținută spre examinare.

56. Prin încheierea din 15 iunie 2007 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, s-au conexasă pentru examinare într-o procedură unică, cauzele civile la cererea de chemare în judecată depusă de Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la încetarea construcției blocului locativ cu 17 niveluri și la cererea de chemare în judecată înaintată de Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 din mun. Chișinău împotriva lui Emmanuil Grinshpun cu privire la obligarea de a elibera trecerea pentru accesul pompierilor între blocurile locative, demolarea construcției neautorizate. Iar prin încheierea din 05 noiembrie 2008 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, cauzele enunțate s-au conexasă cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului nr. 3 lit. „V1”, terasa lit. „v”, „v1”, „v2” și compensarea cheltuielilor de judecată.

57. Prin hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea formulată de Î.M. „AGREGAT” S.A. și A.C.C. nr. 55/2 din mun. Chișinău, fiind obligat Emmanuil Grinshpun să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor și demolarea construcției neautorizate cu demolarea anexei la apartament, edificată neautorizat în trei niveluri. S-a respins integral acțiunea lui Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea de a înregistra și coase procesul-verbal de recepție finală a apartamentului și cererea înaintată de Emmanuil Grinshpun împotriva Î.M. „AGREGAT” S.A. și Primăriei mun. Chișinău cu privire la încetarea construcției blocului locativ (Vol. I, f.d.11-15). Prin decizia din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul lui Emmanuil Grinshpun împotriva hotărârii enunțate (Vol.I, f.d.16-21).

58. Prin încheierea din 30 septembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la schimbarea modului de executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău, fiind obligată să execute documentul executoriu nr. 3-1420/09 din 22 ianuarie 2009 și să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor prin demolarea construcției neautorizate, cu demolarea anexei apartamentului, edificată neautorizat în trei niveluri (Vol.I, f.d.22-24). Prin decizia din 24 decembrie 2010 a Curții Supreme de

Justiție, drept urmare a admiterii recursului lui Emmanuil Grinshpun, s-a casat încheierea din 30 septembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre judecare în Curtea de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.25-27). Prin încheierea din 31 martie 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la schimbarea modului de executare. S-a obligat Î.M. „AGREGAT” S.A. să execute documentul executoriu nr. 3-1420/09, emis la 22 ianuarie 2009, prin eliberarea trecerii pentru accesul pompierilor prin demolarea construcției neautorizate cu demolarea anexei apartamentului nr. 3 din casa edificată neautorizat în trei niveluri, conform proiectului prezentat de creditor nr. 09/10-1 (Vol.I, f.d.28-30). Prin decizia din 14 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de Emmanuil Grinshpun, reprezentat de avocatul Pavel Zamfir și s-a menținut încheierea din 31 martie 2011 a Curții de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.31-35).

59. Prin încheierea din 02 decembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la explicarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, fiind explicat că la executarea hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, Emmanuil Grinshpun s-a obligat să elibereze trecerea pentru accesul pompierilor și demolarea construcției neautorizate, cu demolarea anexei apartamentului, edificată neautorizat în trei niveluri, deoarece statutul construcției neautorizate nu s-a schimbat (Vol.I, f.d.35-38). Prin decizia din 23 mai 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Emmanuil Grinshpun, reprezentat de avocatul Pavel Zamfir și s-a casat încheierea din 02 februarie 2012 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.39-43).

60. Prin încheierea din 08 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Î.M. „AGREGAT” S.A. cu privire la explicarea modului de executare a documentului executoriu nr. 3- 1420/09 din 22 ianuarie 2009, emis de Curtea de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.44-45).

61. Prin încheierea din 24 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza, împotriva deciziei din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție (Vol.I, f.d.46-51). Prin încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea de revizuire declarată de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza și s-a casat decizia din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție și reținută cauza pentru judecarea recursului declarat de Emmanuil Grinshpun împotriva hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău (Vol.I, f.d.52-56).

62. Prin decizia din 02 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Emmanuil Grinshpun și s-a casat hotărârea din 22

ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (Vol.I,f.d.57-61).

63. Drept urmare a formulării la 24 decembrie 2019 și la 06 martie 2020, de către Agentul guvernamental, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, a cererii de revizuire împotriva încheierii din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, prin încheierea nr. 3rh-16/20 din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a admis, fiind constatată violarea drepturilor Î.M. „AGREGAT” S.A. garantate de articolul 6 § 1 din CEDO și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO. S-a casat încheierea din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție. S-a casat decizia din 02 decembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție și s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire din 25 iunie 2015 depusă de Ilya Karbachevskiy, reprezentat de avocatul Nicolae Buza, împotriva deciziei din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție (Vol.I. f.d.62-69).

64. Urmează a fi precizat faptul că hotărârea nominalizată a fost înaintată spre executare silită și în temeiul încheierii executorului judecătoresc nr.129-687/13 din 14 mai 2013 a fost intentată procedura de executare (Vol.I, f.d.96).

65. Circumstanțele conturate supra au determinat adresarea Î.M. „AGREGAT” S.A. în instanța de judecată în vederea constatării încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2009 și repararea prejudiciului moral cauzat prin această neexecutare în mărime de 100 000 de lei. Or, reclamantul a pretins că începând cu data de 14 mai 2013, această hotărâre judecătorească rămâne neexecutată până la 16 noiembrie 2022.

66. Identificarea duratei procedurilor reprezintă în speță un aspect determinant în vederea constatării existenței/inexistenței încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești și după caz a dreptului la o satisfacție echitabilă. Or, noțiunea de „termen rezonabil” este un corolar al principiului celerității procedurilor judiciare pe care Statele Contractante se obligă să îl respecte și să îl asigure în temeiul art. 6 al Convenției. Deși noțiunea de „termen rezonabil” nu este definită expres, însă anumite criterii de apreciere au fost determinate de către CtEDO, în acest sens a se vedea (Josan, § 18, Mazepa, § 42, Holomiov, § 137). Astfel, se identifică:-complexitatea cauzei se apreciază după caz și individual (complexitatea obiectului acțiunii civile, necesitatea unui volum probatoriu, expertize, numărul de martori sau părți în proces, ori elemente de extraneitate, existența altor proceduri paralele, etc.);-comportamentul părților care include aprecierea conduitei reclamantului și autorităților (aprecierea bona/mala fides a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, etc.);-miza (interesul) pentru reclamant relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil. Aceste criterii sunt utilizate

de Curtea Europeană în aplicarea art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care garantează nu doar dreptul la un proces echitabil, însă și dreptul la executarea efectivă și într-un termen rezonabil a hotărârilor judecătorești definitive.

67. La caz, instanța de recurs notează că deși recurentul prin criticile aduse în recursul declarat nu neagă faptul că hotărârea judecătorească nu a fost executată, însă a considerat că nu este culpa exclusivă a executorului judecătoresc în sensul reținut de instanța de apel, or, în opinia acestuia însuși creditorul nu susține măsurile coercitive aplicate de către executor și nu ar fi depus diligența maximă în executarea hotărârii judecătorești.

68. În context, instanța de recurs consideră necesar de a reaminti jurisprudența CtEDO în cauzele privind neexecutarea hotărârilor judecătorești. În cauza *Cebotari și alții contra Moldovei*, cererile nr. 37763/04, 37712/04, 35247/04, 35178/04 și 34350/04, 27 ianuarie 2009, definitivă din 27 aprilie 2009, §§ 39-40, Curtea reiterează că executarea unei hotărâri definitive pronunțată de o instanță judecătorească trebuie privită ca o parte integrantă a „procesului”, în sensul articolului 6 al Convenției (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, § 40; *Reports 1997-II*, și *Immobiliare Saffi v. Italy [GC]*, nr.22774/93, § 63, ECHR 1999-V). Totuși dreptul „de acces la o instanță” nu impune o obligație statului de a executa orice hotărâre judecătorească cu privire la un drept cu caracter civil fără a ține cont de circumstanțele specifice ale cauzei (a se vedea *Sanglier v. France*, nr. 50342/99, § 39, 27 mai 2003). Curtea a notat că responsabilitatea statului în privința executării unei hotărâri judecătorești pronunțată împotriva unei companii private nu se extinde dincolo de implicarea autorităților de stat în procedurile de executare (a se vedea *Fuklev v. Ukraine*, nr. 71186/01, § 67 și §§ 90-91, 7 June 2005). Totuși, atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și nu o fac, inacțiunea lor poate angaja responsabilitatea statului în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Scollo v. Italy*, 28 septembrie 1995, § 44, Seria A nr. 315-C). Curtea nu este chemată să examineze faptul dacă ordinea juridică internă a statului poate să asigure executarea hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești. Într-adevăr, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului (a se vedea *Ruianu v. Romania*, nr. 34647/97, § 66, 17 iunie 2003). Unica sarcină a Curții este de a examina dacă măsurile aplicate de către autoritățile moldovenești în această cauză au fost adecvate și suficiente. În cauze ca aceasta, în care se cer acțiuni de la un debitor persoană privată, statul, în calitate de posesor al forței publice, trebuie să acționeze diligent pentru a asista creditorul în executarea hotărârii judecătorești (a se vedea *Fociac v. Romania*, nr. 2577/02, § 70, 3 februarie 2005). În cauza *Mereacre și alții v. Republica Moldova*, CtEDO a relevat că fiecare Stat are sarcina de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea

obligățiilor pozitive care îi revin (Fociac v. România, nr. 2577/02, § 69, 3 februarie 2005; Fouklev v. Ucraina, nr. 71186/01, § 84, 7 iunie 2005). În hotărârea-precedent Cebotari și alții v. Republica Moldova (nr. 37763/04 și alte 4 cauze, 27 ianuarie 2009), Curtea a constatat o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza eșecului autorităților naționale de a executa o hotărâre judecătorească pronunțată, ca și în prezenta cauză, împotriva unui debitor privat. În urma examinării tuturor elementelor care i-au fost prezentate, Curtea nu a notat nicio circumstanță sau argument care ar putea să o convingă să ajungă la o concluzie diferită cu privire la admisibilitatea și fondul plângerilor respective. Ținând cont de jurisprudența sa în domeniu, ea consideră că în prezenta cauză autoritățile nu au depus toate eforturile necesare pentru a asigura executarea integrală și în timp util a deciziilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamantilor.

69. De asemenea, în cauza Țîbîrnă și alții v. Republica Moldova, cererea nr. 67593/14, § 23, 30 aprilie 2025, Curtea a constatat că, atunci când sunt pronunțate hotărâri definitive împotriva unor pârâți privați, obligația pozitivă a Statului constă în punerea la dispoziție a unui arsenal juridic care să permită particularilor să obțină, de la debitorii care evită executarea, plata sumelor acordate prin aceste hotărâri, însă această obligație pozitivă nu este una de rezultat, ci una de mijloace. Atunci când se stabilește că măsurile luate de către autorități au fost adecvate și suficiente, Statul nu poate fi tras la răspundere pentru neplata de către un pârât privat a datoriei rezultate din hotărâre. Răspunderea Statului în baza Articolului 6 din Convenție este angajată numai atunci când neregulile și deficiențele imputabile autorităților au avut un efect dăunător asupra procedurii de executare în ansamblul său (a se vedea Kunashko v. Rusia, nr. 36337/03, §§ 38-39, 17 decembrie 2009; Pomul S.R.L. și Subervin S.R.L. v. Republica Moldova, nr. 14323/13 și 47663/13, § 25, 24 octombrie 2023).

70. Instanța de recurs relevă că argumentele recurentului că neexecutarea hotărârii judecătorești nu ar fi imputabilă exclusiv executorului judecătorec, or, creditorul nu ar susține măsurile coercitive aplicate de executor, nu pot determina casarea deciziei instanței de apel, în condițiile în care hotărârea judecătorească rămâne a fi neexecutată. De altfel, motivul neexecutării nu se identifică a fi comportamentul creditorului, care, în opinia recurentului, nu ar fi depus maximă diligență și voință întru executarea actului judecătorec, așteptând pasiv executarea.

71. La acest capitol, Completul de judecată consideră necesar a menționa că însuși recurentul a redat circumstanțele conform raportului executorului judecătorec în care se profilează că documentul executoriu se află în procedura executorului judecătorec de la 14 mai 2013 și cronologic a indicat acțiunile întreprinse de către ultimul în vederea executării succedat de actele emise de instanța judecătorească inclusiv de suspendare a executării documentului. Din raportul executorului judecătorec (Vol.I, f.d.86-88),

reiterat în esență în cererea de recurs, nu se identifică pasivitatea creditorului în sensul pretins de recurent, în cazul în care creditorul insistă la executarea hotărârii judecătorești, făcând uz de pârghiile legale în acest sens. Deși în cadrul procesului de executare, reprezentantul proprietarului imobilului își asumase benevol obligația în vederea executării hotărârii judecătorești conform procesului-verbal din 01 aprilie 2015. În cele de urmă, având în vedere neexecutarea hotărârii judecătorești prin angajamentul asumat, la 14 mai 2015 au fost somați furnizorii de servicii precum și autoritățile competente în vederea delegării specialiștilor pentru a debransa imobilul de la gaz, electricitate, apă etc. și menținerea ordinii publice și evitarea unor incidente care pot surveni în rezultatul demolării. Au mai urmat suspendări și reluări ale procedurii de executare, fiind reluată executarea la 28 mai 2020 prin încheierea executorului judecătoresc drept urmare a emiterii încheierii din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție (Vol.I, f.d.87-88).

72. Or, în pofida faptului că procedura de executare a cărei suspendare s-a dispus ca efect al încheierii din 18 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție privind suspendarea executării hotărârii din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău în partea ce ține de demolarea anexei la imobil, urmată de altă suspendare a executării hotărârii enunțate prin încheierea din 25 iunie 2015 a Curții Supreme de Justiție, în sensul reflectat de executorul judecătoresc în raportul său, precum și că creditorul nu ar fi contestat actele executorului judecătoresc, conform poziției recurentului, instanța de recurs menționează că nu poate fi ignorat faptul că, la 08 iulie 2015 creditorul a solicitat reluarea procedurii de executare, executarea fiind suspendată, aspect reflectat de însuși executorul judecătoresc în raportul său (Vol.I, f.d.87). Astfel, nu poate fi reținut argumentul recurentului referitor la rolul pasiv al creditorului, or, suspendarea executării a avut loc ca efect al deciziei Curții Supreme de Justiție, care, în final, prin încheierea din 20 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție a anulat actele emise, iar ca rezultat a rămas în vigoare decizia din 20 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a menținut hotărârea din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, rămasă neexecutată inclusiv până la adresarea reclamantului în instanța de judecată cu acțiunea în temeiul Legii nr.87/2011, 16 noiembrie 2022.

73. În rezultatul contestării încheierii executorului judecătoresc din 28 mai 2020 de reluare a procedurii de executare, a fost aplicat sechestrul pe apartamentul nr. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, mun. Chișinău și au fost dispuse interdicții Î.M. „AGREGAT” S.A. prin încheierea instanței judecătorești din 27 iunie 2020 în vederea demolării anexei la apartamentul menționat. Potrivit referinței depuse la 03 iunie 2024 la cererea de recurs, executorul judecătoresc a menționat că executarea documentului executoriu a fost suspendată în baza încheierilor judecătorești, fiind suspendată în continuare. Contestarea încheierii executorului s-a realizat de către Vitalie Său (Vol.II, f.d.27). Or, Vitalie Său conform contestației sale, a pretins că la 20 decembrie 2019 în baza contractului de vânzare-cumpărare a procurat de

la Ilya Karbachevskiy apartamentul nr. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, mun. Chișinău, fiind înregistrat dreptul de proprietate.

74. Chiar și în cazul unei eventuale schimbări a situației la capitolul proprietari/ posesori ai imobilului, la reluarea executării documentului executoriu și dispunerea măsurilor în vederea executării acestuia, nu este exclusă obligația executorului judecătoresc în limitele competenței de a verifica starea existentă și a identifica acțiunile necesare a fi întreprinse în vederea executării documentului executoriu. Or, în baza atribuțiilor acordate prin lege în procesul de executare, măsurile întreprinse de executorul judecătoresc nu au fost suficiente, iar hotărârea judecătorească rămâne a fi neexecutată. În această succesiune logică, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că atât jurisprudența CtEDO amintită supra, cât și legislația națională incubă executorului judecătoresc prin atribuțiile acordate un rol mai activ în procesul de executare în vederea evitării după caz a tergiversărilor nejustificate.

75. De altfel, nu poate fi ignorat faptul că suspendarea procedurii de executare chiar de către instanțele judecătorești, în sensul pretins de executorul judecătoresc, la fel, ține de acțiunile autorităților competente ale statului, care au atras după sine neexecutarea hotărârii.

76. Un termen de executare nerezonabil de lung a unei hotărâri obligatorii poate implica o încălcare a Convenției. Caracterul rezonabil al unui termen trebuie apreciat în special în funcție de complexitatea procedurii de executare, de comportamentul reclamantului și al autorităților competente și de valoarea și natura reparației acordate de instanță, aspect reiterat supra.

77. În această ordine de idei, instanța de recurs reiterează că în materia de executare este obligatorie identificarea debitorului executării, și anume dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat (o persoană fizică sau o entitate juridică privată) (a se vedea Cooperativa Agricolă Slobozia-Hanesei sau Grițco (dec.)). În raport cu acest criteriu se apreciază comportamentul părților la procedurile de executare; comportamentul autorităților însărcinate cu obligația executării și/sau a părților (creditorului sau a debitorului executării) la adoptarea măsurilor de executare sau împiedicarea executării (refuzuri neîntemeiate și amânări; pasivitatea; etc.). Utilizarea cu bună-credință de către o parte a drepturilor sale procedurale la contestare, apel sau alte căi de atac nu se ia în considerare și nu poate fi imputată acesteia ca fiind o tergiversare a procedurilor, decât dacă utilizarea drepturilor respective nu a evoluat într-un abuz de drept sau calea de atac a fost evident lipsită de succes (Popov, § 32 sau Nenașeva și alții (dec.)).

78. Mai mult, miza pentru reclamant este evidentă, în condițiile în care a pretins că îi este încălcat dreptul de proprietate mai mult de 13 ani și nici nu se poate bucura de efectul executoriu al actului judecătoresc definitiv contrar prevederilor art. 6 CEDO. Drept urmare, nu poate fi invocată pasivitatea reclamantului.

79. În contextul celor reliefate anterior, instanța de recurs reține că instanța de apel justificat a stabilit faptul neexecutării hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2009 în termen rezonabil, având în vedere punerea acesteia în executare la 14 mai 2013, nefiind întreprinse de către autoritatea competentă toate măsurile corespunzătoare întru executarea acesteia, iar reclamantul nu a beneficiat de succesul obținut prin hotărârea judecătorească privind eliberarea trecerii pentru accesul pompierilor între blocurile locative și demolarea construcției neautorizate. Mai mult, executarea unei hotărâri judecătorești este obligatorie, în caz contrar garanțiile art. 6 § 1 din Convenție ar fi lipsite de orice efect util. Curtea Europeană a accentuat că art. 6 § 1 din Convenție impune statelor contractante o obligație pozitivă să-și organizeze propriile sisteme de drept, astfel încât acestea să răspundă tuturor exigențelor textului convențional.

80. Or, prima instanță neîntemeiat a concluzionat despre netemeinicia acțiunii, motivată prin faptul că de către organul de executare, în seama căruia a fost pusă sarcina executării hotărârii judecătorești din 22 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău, au fost întreprinse toate măsurile în vederea executării acesteia într-un termen rezonabil, care însă nu s-au soldat cu succes din cauza unor circumstanțe ce nu-i sunt imputabile executorului judecătoresc.

81. Circumstanțele reliefate supra denotă că, hotărârea judecătorească rămâne a fi neexecutată, nefiind respectată condiția asigurării executării unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil, garantată de art. 6 § 1 CEDO și astfel instanța de apel justificat a constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

82. De asemenea, în virtutea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87/2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la [...] executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral [...].

83. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest principiu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile reiterate supra miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata neexecutării, etc. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate. Totodată, în cazul persoanelor juridice, printre formele specifice de exprimare a prejudiciului moral cauzat persoanelor

juridice: ponegrirea reputației companiei; incertitudinea în planificarea activităților și luarea deciziilor; întreruperea administrării companiei; anxietatea și inconveniențele cauzate membrilor echipei de administrare. La aprecierea quantumului prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerare principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. În materia de neexecutare sau executare tardivă, calculele prejudiciului moral se fac potrivit anilor (lunilor) de neexecutare cu luarea în considerare a mizei pentru reclamant. Conform jurisprudenței Curții Europene versus Moldova aceste au fost calculate între 1 000 de euro (în mediu pentru 4 ani de neexecutare) și 3 000 de euro (pentru în mediu de 11 ani de neexecutare). Cel mai mare prejudiciu în materia neexecutării a fost acordat în speța Muhin, 6 500 de euro, pentru 11 ani de neexecutare a unei hotărâri de acordarea de spații locative de către autoritățile locale.

84. Totodată, instanța de recurs relevă că jurisprudența recentă a CtEDO în ceea ce vizează condamnările R. Moldova în cauzele de neexecutare sau executare tardivă a hotărârilor judecătorești, atestă acordarea prejudiciilor morale în quantum de 1 000-1 600 de euro (cauzele CtEDO: Mereacre și alții v R. Moldova, hotărârea din 18 ianuarie 2024, anexa: Mereacre –(în curs) neexecutare mai mult de 13 ani și jumătate-1 600 de euro; Topală-neexecutată 8 ani și 27 de zile -1 600 de euro; CONSTRUCTORUL S.A – (în curs) neexecutare mai mult de 22 de ani și jumătate-1 100 de euro; Berestean- (în curs) neexecutare mai mult de 14 ani și jumătate-1 300 de euro; Belousenco- (în curs) neexecutare mai mult de 14 ani și jumătate -1 400 de euro; ROLF-BAC S.R.L.-(în curs) neexecutare mai mult de 15 ani și jumătate -1 600 de euro; TIRAMISA S.R.L.-(în curs-parțial executat) neexecutare mai mult de 14 ani și jumătate -1 600 de euro; Daniliuc v R. Moldova, hotărârea din 23 ianuarie 2025- (în curs) neexecutare-mai mult de 22 ani, 7 luni și 13 zile -1 600 de euro; Berliba v R. Moldova, hotărârea din 03 aprilie 2025- neexecutare- 6 ani, 5 luni și 11 zile -1 600 de euro; etc.

85. De altfel, mărimea despăgubirii depinde și de nivelul de viață din statul respectiv (cauza CtEDO Ernestina Zullo versus Italia, 10 noiembrie 2004, 64897/01).

86. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel a stabilit corect circumstanțele cauzei, just a determinat raportul litigios, normele de drept aplicabile, însă suma de 100 000 de lei încasată cu titlu de prejudiciu moral este una exagerată și disproporțională în raport cu criteriile reținute și principiul echității. Drept urmare, instanța de recurs va diminua quantumul prejudiciului moral încasat de instanța de apel în beneficiul Î.M. „AGREGAT” S.A. de la 100 000 de lei până la 35 000 de lei, sumă ce ar constitui o satisfacție echitabilă reclamantului și în corespundere cu jurisprudența CtEDO. În ceea ce vizează mărimea sumei de 100 000 de lei, solicitate de Î.M. „AGREGAT” S.A. și încasată de instanța de apel cu titlu prejudiciu moral, este una excesivă, motiv

pentru care nu poate fi admisă integral. Or, prin prisma CtEDO, cuantumul despăgubirii trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

87. De asemenea, în jurisprudența sa, CtEDO consideră ca fiind suficientă recunoașterea încălcării în situația în care prejudiciul moral a) nu îmbracă una din formele de exprimare enumerate supra sau atunci când prejudiciul b) nu are un caracter suficient de grav, c) nu are caracter continuu, d) se datorează, în parte, vinei reclamantului.

88. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, la caz hotărârea judecătorească din 22 ianuarie 2009 a fost pusă în executare la 14 mai 2013 și rămâne în continuare a fi neexecutată mai mult de 9 ani, având în vedere formularea prezentei acțiuni la 16 noiembrie 2022 în temeiul Legii nr. 87/2011.

89. În context, instanța de recurs consideră necesar a menționa practica națională uniformă și constantă privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, conform căreia, în final, pentru neexecutare în termen de la 10 luni până la 8 ani s-au acordat cu titlu de prejudiciu moral sumele de 20 000 de lei, și anume deciziile CSJ: nr. 2ra-1696/23, M. Rotari vs. MJ; nr. 2ra-1246/23 V. Cristea vs. MJ; nr.2ra-283/25 O. Rogojină vs MJ; nr.2ra-66/24, Vrînceanu I. vs MJ, etc.

90. Referitor la solicitarea de compensare a costurilor și cheltuielilor de judecată formulată de reclamantul/intimat în referința depusă la cererea de recurs (Vol.II, f.d.23), instanța de recurs notează că din textul acesteia nu se identifică suma acestora, înscrisurile ce confirmă cheltuielile suportate, norma de drept ce justifică această cerință. Drept urmare, solicitarea dată este neîntemeiată.

91. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, în cadrul judecării cauzei civile, participanților la proces le-au fost create condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6§1 CEDO.

92. Curtea Europeană cu referire la art. 6§1 CEDO amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

93. Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

94. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție admite recursul declarat și modifică decizia

instanței de apel în partea prejudiciului moral încasat prin diminuarea acestuia, iar în rest menține decizia instanței de apel.

95. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. e), (3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Modifică decizia din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „AGREGAT” Societate pe Acțiuni împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Tatiana Catan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral, în partea prejudiciului moral încasat, prin diminuarea cuantumului acestuia de la 100 000 (una suta mii) de lei la 35 000 (treizeci și cinci mii) de lei.

În rest menține decizia din 19 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat